

Отже, підприємцям необхідно сфокусувати свою увагу на диверсифікації діяльності, модифікації в галузі управління людським капіталом, а також застосуванні комплексу заходів, конкретні компоненти якого, безпосередньо пов'язані з особливостями конкретних підприємницьких структур і специфікою їх діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гвініашвілі Т. З. Напрями підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняних підприємств / Т. З. Гвініашвілі, В. В. Іванченко // Економіка і менеджмент 2017: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку: збірник наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції: у 9 томах (м. Дніпро, 23–24 березня 2017 р.). – Дніпро: Біла К. О., 2017. – Т. 9. – С. 54–56.
2. Гринько Т. В. Опір персоналу щодо впровадження організаційних змін на підприємстві / Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі // Scientific journal «Economics and finance»: Economics, management, law: socio-economic aspects of development. – Edizioni Magi. – Roma, Italy: 2016. – Vol. 1. – P. 142–144.
3. Grynko T. Organisational and economic mechanism of business entities' innovative development management / T. Grynko, T. Gviniashvili // Economical annals-XXI. – 2017. – №165 (5-6). – P. 80–83.

Філіппова Є. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Сьогодні одним з життєво-важливих аспектів розвитку суспільства стає розуміння того, що досягнення економічного прогресу неможливо без досягнення екологічної стійкості, яка багато в чому залежить від впливу, що чиниться на навколишнє середовище підприємствами в процесі здійснення ними господарської діяльності. Тому досягнення екологічної стійкості передбачається за рахунок зміни ставлення підприємств до екологічної ситуації, до формування нової моделі, яка визначається як модель «зеленої економіки». У зв'язку з цим в останні роки державними структурами були зроблені певні ініціативи щодо управління природоохоронною діяльністю.

Проблеми екологізації господарської діяльності сучасних підприємств знаходяться в центрі уваги багатьох вчених. Печенюк А. В., Вахлакова В. В., Кіслий В. Н., Лебедевич С. І., Низькодубова К. В., Садеков А. А., Петрова І. В. та ін. у своїх наукових роботах розглядають проблеми підвищення ефективності стимулювання екологізації господарської діяльності сучасних підприємств. Але

незважаючи на вагомий внесок зазначених фахівців у питання забезпечення екологізації господарської діяльності сучасних підприємств деякі аспекти, такі як формування ефективного набору інструментів стимулювання екологізації господарської діяльності підприємств потребують подальшого дослідження.

Результати аналізу статистичних даних [1] свідчать про те, що попри вжитим заходам, зниження негативного впливу на навколишнє середовище не спостерігається, навіть в умовах зниження обсягу виробництва, що в свою чергу пов'язано із загальним низьким рівнем екологізації господарської діяльності сучасних підприємств. Низький рівень екологізації підприємств в Україні говорить про наявність певних бар'єрів організаційного та економічного характеру, а також недостатньо ефективної системи інструментів стимулювання екологізації господарської діяльності.

Останніми роками в Україні ведеться активна робота в частині пошуку, впровадження та вдосконалення інструментів стимулювання екологізації господарської діяльності сучасних підприємств [3, с. 149]. За останні десять років було значно розширено число законодавчих актів в галузі охорони навколишнього середовища, з'явилася можливість диференційованого застосування податкових пільг і екологічних платежів, адаптована система сертифікації підприємств відповідно до стандартів, розроблені методики та інструкції по найкращим доступним технологіям тощо.

Однак рівень екологізації економіки України як і раніше залишається низьким. Для ідентифікації причин, які обумовлюють низький рівень екологізації господарської діяльності сучасних підприємств України, розглянемо інструменти стимулювання екологізації [4].

1. Інформаційні інструменти: консультування; поширення звітів і статистичних даних; поширення методичних посібників; створення системи інтернет ресурсів; екологічні маркування та еко-дизайн; екологічність публічних закупівель.

2. Економічні інструменти: податки, внески, платежі і штрафи; диференціація екологічних податків; субсидії і податкові пільги; розширена відповідальність виробників; пільгові тарифи; пільгові позики; система екологічних фондів.

3. Нормативні інструменти: жорстке регулювання через систему законодавчих норм; м'яке регулювання через систему саморегулювання (добровільні угоди), технічних стандартів, рекомендацій і методів відкритої координації; диференціація вимог з урахуванням особливостей функціонування підприємств.

На даний час інформаційні інструменти стимулювання екологізації господарської діяльності сучасних підприємств характеризуються вузькістю застосування, деякою розрізненістю, великою кількістю інформаційних систем

і як наслідок, незручністю для користувачів. Метою застосування інформаційних інструментів, крім основної, є забезпечення і обмін інформацією, тобто повинна бути організація комплексного, але в той же час адресного застосування економічних та нормативних інструментів стимулювання екологізації господарської діяльності сучасних підприємств [2, с. 40]. У зв'язку з цим система екологізації господарської діяльності сучасних підприємств України потребує доопрацювання інструментів стимулювання та створення комплексного алгоритму їх взаємопов'язаного застосування.

На даний час в Україні вже сформована база для функціонування системи стимулювання екологізації, однак, кожен окремий тип інструментів і механізми їх застосування вимагають уточнення та доопрацювання. Крім того, всі типи використовуваних інструментів повинні бути взаємопов'язані, застосовуватися і працювати в рамках єдиного механізму, а не розрізнено. Економічні інструменти повинні мати прямий зв'язок з нормативними та інформаційними інструментами, які сприяють реалізації перших, а не тільки декларують їх.

Список використаних джерел:

1. Національна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Україні у 2015–2018 рр. [Електронний ресурс] / Міністерство екології та природних ресурсів України. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/31768.html>.
2. Вахлакова В. В. Інструменти управлінського супроводу екологізації діяльності промислового підприємства / В. В. Вахлакова // Економіка і регіон. – 2016. – № 1 (56). – С. 38–46.
3. Гвініашвілі Т. З. Еколого-економічний розвиток регіонів та подолання територіальної диференціації / Т. З. Гвініашвілі, М. С. Пашкевич // Часопис економічних реформ. – Луганськ: Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля, 2012. – № 1 (5). – С. 148–154.
4. Екологізація підприємств України шляхом впровадження ресурсоефективного виробництва: Центр ресурсоефективного та чистого виробництва // Промислова безпека. – 2016. – № 6 (93). – С. 60–61.
5. Гринько Т. В. Формування системи управління інноваційним розвитком / Т. В. Гринько // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – №4. – С. 39–43

Шайхутдінова І. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА НА ЙОГО ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Одним з найважливіших завдань економічної оцінки підприємства є діагностика його економічного потенціалу. Сучасні методи оцінки економічного потенціалу, у своїй більшості, направлені на дослідження внутрішніх чинників